ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡΑΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Εἰσαγωγή.

Ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐκτυπουμένη Ἀκολουθία τῶν ἐκ τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου προειρημένων πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει φίλου ἰατροῦ κ. Ἀχιλλέως Σαμοθρᾴκη, ἀντιγραφεῖσα ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Θρᾴκῃ Μάκρης, ἔνθα πανηγυρίζεται ἡ μνήμη αὐτῶν κατ' ἔτος τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς συναθλήσεώς των, προσερχομένων πολλῶν ἐκ τῶν πέριξ τόπων.

Τὸ ἐξ οὗ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου τῆς Θρᾴκης ἱστοριοδίφου ἀντεγράφη χειρόγραφον εἶναι ἀντίγραφον τοῦ πρωτογράφου, γενόμενον ὑπὸ «τοῦ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου) ἐν Σαμοθρᾴκῃ τῷ 1874». Ἕτερον παρόμοιον τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφέως ἀντίγραφον κατὰ πληροφορίας τοῦ ἀποστολέως ἀπόκειται ἐν τῇ πρὸς τιμὴν τῶν Μαρτύρων ἱδρυμένῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Σαμοθρᾴκης, ἔνθα ὡσαύτως πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων, τοῦ πρωτογράφου πιθανῶς φθαρέντος καὶ ἀχρηστευθέντος.

Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη καὶ ἐγράφη τῷ 1843 ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἄλλοθεν μοναχοῦ Ἁγιορείτου Ἰακώβου τῇ προτροπῇ τοῦ τότε ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως κυρίου Ἀνθίμου [1]), ἐπιτρόπου τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ νῆσος Σαμοθρᾴκη. Τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειουμένου ἑξαστίχου:

---

1) Ὁ Ἄνθιμος πρωτοσύγκελλος ὢν τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας Δανιήλ, προεχειρίσθη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 εἰς ἀρχιερέα, ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν πνευματικὴν καὶ ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας, ἅτε τοῦ μητροπολίτου ἀποδημοῦντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ. **Γερμανοῦ** μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν ἀνατολ. καὶ δυτ. Θρᾴκης· «Θρᾳκικὰ» ΣΤ'. σελ. 126. **Μιλτ. Ἀ. Σταμούλη**, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Θρᾴκης, Αὐτόθι, τόμ. ΙΔ'. σελ. 17.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ὀκτακοσίοις
ἅμα χιλίοις [1]) τῆς σεπτῆς Χριστοῦ θεογονίας·
ἐγράφη συνετέθη τε αὔτ' ἡ Ἀκολουθία,
προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου,
πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου [2]),
ὑπὲρ ὧν ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυχόντες».

Τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἔργον εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὸ συνεκτυπούμενον τῶν Μαρτύρων ἐγκώμιον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς συναθλήσεως αὐτῶν, ὅπερ προφανῶς ἐξεφωνήθη ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πρώτῃ τῆς μνήμης αὐτῶν ἑορτῇ καὶ φέρεται μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ ἀντιγεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνωνύμως. Ὁ τοπικὸς δὲ τῆς μνήμης τῶν μαρτύρων ἑορτασμὸς ἐν Σαμοθράκῃ τόπῳ τῆς γεννήσεώς των καὶ ἐν Μάκρῃ τόπῳ τῆς συναθλήσεώς των, ὅστις ἐξακολουθεῖ τελούμενος ἐκ παραδόσεως καὶ σήμερον, καθωρίσθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας [3]) τῷ 1843, ὁπότε καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συντεθεῖσα Ἀκολουθία ἐψάλη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πρὸς τιμὴν τῶν μαρτύρων ἀνεγερθέντι ἐν Σαμοθράκῃ ναῷ, ὡς ἐκφαίνεται ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς Ἀκολουθίας τροπαρίου: «Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων *ὁ θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνεγηγερμένος ἀΐδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν* . . . ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν χρεωστικῶς τὸν αὐτοὺς λαμπρῶς δοξάσαντα».

Ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐγκωμίου τῶν Μαρτύρων λέγεται ὅτι ἡ μνήμη αὐτῶν πανηγυρίζεται οὐ μόνον ἐν Σαμοθράκῃ, ἀλλὰ καὶ ἁπανταχοῦ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν. Τοῦτο ἂν μὴ εἶναι σχῆμα λόγου, πάντως προέρχηται ἐξ ἐσφαλμένης τοῦ ῥήτορος πληροφορίας· διότι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς ἣν προφανῶς ἐγένετο ἡ ἁρμοδία τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας εἰσήγησις, δὲν καθηγίασε τοὺς Μάρτυρας [4]) ὡς ἠλπίζετο, πιθανῶς ὅπως μὴ προσκρούσῃ ὡς δουλεύουσα εἰς τοὺς πολιτικοὺς δυνάστας. Ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μνημονεύηται ἐν τῷ καθιερωμένῳ αὐτῆς ἐτησίῳ ἑορτολογίῳ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) Ἐν τῷ χειρογράφῳ: ὀκτακοσίων ἅμα χιλίων.

2) Ἰάκωβος, πιθανὸν ὁ κατὰ τὸ 1857 Τραϊανουπόλεως, ὅρα Σάρδεων «Θρᾳκικὰ» τόμος ΣΤ'. σελ. 127. (Σ Θ.).

3) Μητροπολίτης Μαρωνείας ἦτο τότε ὁ Ἄνθιμος (1839—1845), πιθανῶς ὁ τέως Τραϊανουπόλεως. Γερμανοῦ Σάρδεων, ἔνθ' ἀνωτ.

4) Κατὰ τὸν Σεβ Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει θεσμὸς ἀνακηρύξεως τῶν ἁγίων. Τὰ δὲ μηνιαῖα ἐξεδίδοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ἰδιωτῶν καὶ δὲν ἀνέφερον ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ δὴ πολλοὺς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων. (Σ. Θ.)

ΜΑΚΡΗ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΕΝΤΕ ΘΡΑΚΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ 1836
ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Εἰσαγωγή.

Ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐκτυπουμένη Ἀκολουθία τῶν ἐκ τῆς Σαμοθράκης νήσου προειρημένων πέντε νεοφανῶν Μαρτύρων ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει φίλου ἰατροῦ κ. Ἀχιλλέως Σαμοθράκη, ἀντιγραφεῖσα ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Θρᾴκῃ Μάκρης, ἔνθα πανηγυρίζεται ἡ μνήμη αὐτῶν κατ' ἔτος τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς συναθλήσεώς των, προσερχομένων πολλῶν ἐκ τῶν πέριξ τόπων.

Τὸ ἐξ οὗ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου τῆς Θρᾴκης ἱστοριοδίφου ἀντεγράφη χειρόγραφον εἶναι ἀντίγραφον τοῦ πρωτογράφου, γενόμενον ὑπὸ «τοῦ Χρ. Ν. Ρηγοπούλλου Πελοπον(νησίου) ἐν Σαμοθρᾴκῃ τῷ 1874». Ἕτερον παρόμοιον τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφέως ἀντίγραφον κατὰ πληροφορίας τοῦ ἀποστολέως ἀπόκειται ἐν τῇ πρὸς τιμὴν τῶν Μαρτύρων ἱδρυμένῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Σαμοθράκης, ἔνθα ὡσαύτως πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων, τοῦ πρωτογράφου πιθανῶς φθαρέντος καὶ ἀχρηστευθέντος.

Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη καὶ ἐγράφη τῷ 1843 ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἄλλοθεν μοναχοῦ Ἁγιορείτου Ἰακώβου τῇ προτροπῇ τοῦ τότε ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως κυρίου Ἀνθίμου [1]), ἐπιτρόπου τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ νῆσος Σαμοθράκη. Τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειουμένου ἑξαστίχου:

---

1) Ὁ Ἄνθιμος πρωτοσύγκελλος ὢν τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας Δανιήλ, προεχειρίσθη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 εἰς ἀρχιερέα, ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποιὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν πνευματικὴν καὶ ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας, ἅτε τοῦ μητροπολίτου ἀποδημοῦντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ. **Γ ε ρ μ α ν ο ῦ** μητροπολίτου Σάρδεων, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν ἀνατολ. καὶ δυτ. Θρᾴκης· «Θρᾳκικὰ» ΣΤ'. σελ. 126. **Μ ι λ τ. Ἀ. Σ τ α μ ο ύ λ η**, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Θρᾴκης, Αὐτόθι, τόμ. ΙΔ'. σελ. 17.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ὀκτακοσίοις
ἅμα χιλίοις [1]) *τῆς σεπτῆς Χριστοῦ θεογονίας*
ἐγράφη συνετέθη τε αὔτ' ἡ Ἀκολουθία,
προτροπῇ μὲν Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἐπισκόπου,
πόνῳ δὲ καὶ πολλῇ σπουδῇ μοναχοῦ Ἰακώβου [2]),
ὑπὲρ ὧν ὑπερεύχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυχόντες».

Τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως Ἀνθίμου ἔργον εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὸ συνεκτυπούμενον τῶν Μαρτύρων ἐγκώμιον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς συναθλήσεως αὐτῶν, ὅπερ προφανῶς ἐξεφωνήθη ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πρώτῃ τῆς μνήμης αὐτῶν ἑορτῇ καὶ φέρεται μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ ἀντιγεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνωνύμως. Ὁ τοπικὸς δὲ τῆς μνήμης τῶν μαρτύρων ἑορτασμὸς ἐν Σαμοθράκῃ τόπῳ τῆς γεννήσεώς των καὶ ἐν Μάκρῃ τόπῳ τῆς συναθλήσεώς των, ὅστις ἐξακολουθεῖ τελούμενος ἐκ παραδόσεως καὶ σήμερον, καθωρίσθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας [3]) τῷ 1843, ὁπότε καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συντεθεῖσα Ἀκολουθία ἐψάλη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πρὸς τιμὴν τῶν μαρτύρων ἀνεγερθέντι ἐν Σαμοθράκῃ ναῷ, ὡς ἐκφαίνεται ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς Ἀκολουθίας τροπαρίου: «Ἀφθόνως πᾶσιν ἐκβλύζει πηγὰς ἰάσεων *ὁ θεῖος οὗτος οἶκος, ὁ ἀνεγηγερμένος ἀΐδιον εἰς μνήμην τῶν ἀθλητῶν . . . ἐν ᾧ ἑστῶτες ὑμνοῦμεν* χρεωστικῶς τὸν αὐτοὺς λαμπρῶς δοξάσαντα».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐγκωμίου τῶν Μαρτύρων λέγεται ὅτι ἡ μνήμη αὐτῶν πανηγυρίζεται οὐ μόνον ἐν Σαμοθράκῃ, ἀλλὰ καὶ ἁπανταχοῦ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν. Τοῦτο ἂν μὴ εἶναι σχῆμα λόγου, πάντως προέρχηται ἐξ ἐσφαλμένης τοῦ ῥήτορος πληροφορίας· διότι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς ἣν προφανῶς ἐγένετο ἡ ἁρμοδία τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας εἰσήγησις, δὲν καθηγίασε τοὺς Μάρτυρας [4]) ὡς ἠλπίζετο, πιθανῶς ὅπως μὴ προσκρούσῃ ὡς δουλεύουσα εἰς τοὺς πολιτικοὺς δυνάστας. Ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μνημονεύηται ἐν τῷ καθιερωμένῳ αὐτῆς ἐτησίῳ ἑορτολογίῳ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων.

---

1) Ἐν τῷ χειρογράφῳ: ὀ κ τ α κ ο σ ί ω ν ἅμα χ ι λ ί ω ν.

2) Ἰάκωβος, πιθανὸν ὁ κατὰ τὸ 1857 Τραϊανουπόλεως, ὅρα Σάρδεων «Θρακικὰ» τόμος ΣΤ΄. σελ. 127. (Σ Θ.).

3) Μητροπολίτης Μαρωνείας ἦτο τότε ὁ Ἄνθιμος (1839—1845), πιθανῶς ὁ τέως Τραϊανουπόλεως. Γ ε ρ μ α ν ο ῦ Σάρδεων, ἔνθ' ἀνωτ.

4) Κατὰ τὸν Σεβ Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει θεσμὸς ἀνακηρύξεως τῶν ἁγίων. Τὰ δὲ μηνιαῖα ἐξεδίδοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ἰδιωτῶν καὶ δὲν ἀνέφερον ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ δὴ πολλοὺς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων. (Σ. Θ.)